

Sygn. akt I C 360/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Radomiu I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSR (del.) Rafał Socha

Protokolant: Elżbieta Kaim

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2018 roku w Radomiu

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w S.

przeciwko G. M.

o zapłatę

1. oddała powództwo;

2. zasądza od (...) sp. z o.o. w S. na rzecz G. M. (...) (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt I C 360/18

UZASADNIENIE

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. pozwem w elektronicznym postępowaniu upominawczym wniosła o zasądzenie od G. M. kwoty 75 368,11 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 8 czerwca 2017 r., oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód podniósł, że jest nabywcą wierzytelności wynikającej z umowy ugody o nr 3/29295/2012/U zawartej przez (...) w W.. W dniu 30 marca 2012 r. zbywca wierzytelności (...) zawarł ze S. M. oraz T. M. umowę ugody, której przedmiotem było ustalenie warunków spłaty należności powoda względem pożyczkobiorcy, wynikającej z umowy pożyczki nr (...), tym samym ustalone zostały nowe, korzystniejsze dla strony pozwanej warunki spłaty. W okresie obowiązywania umowy jak i po jej wymagalności pożyczkodawca zgodnie umową uprawniony był do naliczania odsetek karnych w wysokości określonej Uchwałą Zarządu (...). Na dzień zawarcia umowy wysokość odsetek wynosiła od dnia 9 czerwca 2011 rok 24%, a od 10 maja 2012 roku wysokość odsetek karnych wynosiła 25%. Pozwany nie spłacił wynikającego z umowy zobowiązania mimo wezwania go do zapłaty(k.3-6, k. 11-12).

Postanowieniem z dnia 14 września 2017 roku Sąd Rejonowy w Lublinie VI Wydział Cywilny przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Radomiu (k.6 odwrót).

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę dochodzoną pozwem (k.76).

G. M. wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, w którym o oddaleniu powództwa podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia. Podniósł także, że nie zgadza się z wysokością kwoty orzeczonej nakazem zapłaty oraz to, że powód nie

wykazał ciągłości cesji wierzytelności, co uniemożliwia weryfikację. Pożyczka została udzielona T. M. i toczyło się w tej sprawie postępowanie I C 570/15 przed Sądem Rejonowym w Radomiu. Powód nie wykazał, aby prowadził postępowanie egzekucyjne przeciwko T. M.. Ugoda przedsądowa została podpisana w dniu 30 marca 2012 roku. Okres przedawnienia roszczeń z działalności gospodarczej wynosi 3 lata, zatem roszczenie powoda przedawniło się 30 marca 2015 roku. Zakładając, że T. M. nie spłacał rat wynikających z ugody, już przy braku spłaty pierwszej raty cała wierzytelność stała się wymagalna i ugoda przestawała obowiązywać. Nawet gdyby zakładać, tak jak chce tego powód, to każda rata ma swój własny okres przedawnienia (k.83-84).

W odpowiedzi na to pismo powód w swym piśmie z dnia 29 marca 2018 roku podtrzymał żądania zawarte w pozwie i podniósł przy tym, że na podstawie ugody z dnia 30 marca 2012 roku pozwany G. M. zaciągnął zobowiązanie nie jako poręczyciela ale jako dłużnik. Strony na nowo ułożyły istniejący pomiędzy nimi stosunek zobowiązaniowy, o czym świadczy zmiana zobowiązania pozwanego. W ugodzie nastąpiła zmiana przedmiotowo istotnych części umowy, decydujących o jej rodzaju, co skutkowało odnowieniem zobowiązania. Zawarcie ugody spowodowane było brakiem realizacji spłat umowy kredytu z 9 sierpnia 2011 i 31 sierpnia 2011 roku i miało na celu powstanie nowego zobowiązania możliwego do spełnienia. Skutkiem nowacji było umorzenie dotychczasowego zobowiązania i przyjęcie przez G. M. nowego zobowiązania już nie jako poręczyciel, lecz dłużnik główny. Poprzednie stosunku prawne wynikające z umowy kredytu/pożyczki (...) i (...) przestały istnieć. Pismem z dnia 2 sierpnia 2012 roku umowa ugody z 30 marca 2012 roku została wypowiedziana jednemu z dłużników, tj. T. M., natomiast wypowiedzenie nie zostało dokonane wobec drugiego dłużnika. Termin wymagalności 10 września 2012 roku liczony wobec dłużnika T. M. nie był terminem wymagalności dla zobowiązania należnego od G. M.. T. M. i G. M. byli dłużnikami solidarnymi, a wierzyciel był uprawniony do samodzielnego dysponowania zobowiązaniem łączącym go z dłużnikami. Złożenie oświadczenia o wypowiedzeniu T. M. skutkowało powstaniem natychmiastowej wymagalności zobowiązania tylko wobec niego. Wierzyciel nie może wykonać uprawnienia do wypowiedzenia umowy wobec jednego dłużnika ze skutkiem wobec innych. Ponadto, zapis w §3 ust 7 umowy jest postanowieniem umownym zastrzeżonym na korzyść wierzyciela i wierzyciel mógł, ale nie musiał skorzystać z jego dobrodziejstwa. Zapisy zawarte w innych paragrafach umowy (§ 2pkt 7b, pkt 8, pkt 14, pkt 22, oraz §3 pkt 3) wskazują, że to od decyzji wierzyciela zależało, czy skorzysta z przysługujących mu uprawnień.

W dalszej części pisma powód przedstawił argumenty na wykazanie skuteczności dokonanych umowy cesji (k.99-102).

W piśmie z dnia 4 maja 2012 roku pozwany podniósł, że nie zgadza się z twierdzeniem powoda, że na podstawie ugody z 30 marca 2012 roku, pozwany przestał być poręczycielem zobowiązania T. M.. Podniósł także, że odmienne twierdzenia powoda są próbą stworzenia nowej rzeczywistości (k.165-166).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 3 sierpnia 2011 r. T. M. podpisał deklarację członkowską w (...) – nr członkowski (...) (k. 39 akt I C 570/15).

W dniu 9 sierpnia 2011 r. T. M. zawarł z Polską Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową z siedzibą w W., umowę pożyczki konsumenckiej na cele mieszkaniowe nr (...) na kwotę 39.000,00 zł. Umowa została zawarta na okres od 9 sierpnia 2011 r. do 9 sierpnia 2016 r. Prowizję z tytułu udzielenia pożyczki ustalono na 4,95 % kwoty pożyczki, natomiast oprocentowanie wynosiło 20,50 % w stosunku rocznym. W punkcie 8 umowy ustalono, że całkowity koszt pożyczki wynosi 25.634,88 zł, a rzeczywista roczna stopa procentowa 25,56 %. Zawierając przedmiotową umowę, T. M. wyraził zgodę na dokonanie przez (...) przelewu wierzytelności w przypadku przeterminowania całości lub części należności z tytułu udzielonej przez, na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S., zabezpieczeniem spłaty pożyczki był weksel in blanco, poręczenie wekslowe, poręczenie wg prawa cywilnego, ubezpieczenie (...), cesja. Do umowy zostało dołączone oświadczenie poręczyciela, tj. G. M., w którym G. M. oświadczył, że w związku z zawarciem niniejszej umowy, na mocy której dłużnik zobowiązany jest do zapłaty kwoty 39 000 złotych, poręcza za zobowiązania wynikające z tej umowy. Zobowiązał się do zapłaty powyższej kwoty lub jej części powiększonej o należne odsetki, opłaty, prowizje i inne koszty przysługujące (...) w związku z wykonaniem umowy na wypadek, gdyby Pożyczkobiorca

nie wykonał swojego zobowiązania. Poręczenia udzielił bezterminowo. (umowa pożyczki nr (...) - k. 46-47 akt I C 570/15). Integralną częścią powyższej umowy był aktualny plan spłaty pożyczki nr 1 (k. 50 akt I C 570/15).

W dniu 31 sierpnia 2011 r. T. M. zawarł z Polską Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową z siedzibą w W. umowę o preferencyjną linię pożyczkową – L. nr (...), na okres jednego roku, która przyznawała prawo do wielokrotnego zadłużania się do kwoty 3.000 zł. umowa ta nie była zabezpieczona poręczeniem(k. 51-52 akt I C 570/15).

Pismem z dnia 10 lutego 2012 roku G. M. został zawiadomiony o wypowiedzeniu umowy pożyczki (...) zawartej w dniu 9 sierpnia 2011 roku, której był poręczycielem (k. 95).

W dniu 30 marca 2012 r. zawarta została pomiędzy (...) w W., zwanym wierzycielem i T. M. zwanym w umowie dłużnikiem oraz G. M. zwanym w umowie dłużnikiem umowa ugody przedsądowej. W umowie strony oświadczyły, że przedmiotem ugody jest uregulowanie sposobu spłaty zadłużenia. Wskazano, że na dzień zawarcia ugody, zadłużenie wynosi ono 44.789,76 zł i wynika z umów nr (...), zawartych w dniach 9 sierpnia 2011 r. i 31 sierpnia 2011 r. strony zgodnie oświadczyły, że dług zostanie spłacony przez dłużnika na warunkach określonych w ugodzie. Całkowitą wysokość zadłużenia określono na 94.646,28 zł (łącznie z odsetkami), całkowity koszt umowy na 53 784,74 zł, natomiast roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego na czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP, na dzień zawarcia umowy w wysokości 24%. (k. 55-56 akt sprawy). Częścią ugody był harmonogram spłat z zaakceptowanym przez dłużnika planem spłat. W § 3 pkt 7 zawarto zapis, że w przypadku opóźnienia przez Dłużnika w spłacie którejkolwiek raty, dług staje się natychmiastowo wymagalny, postanowienia ugody przestają wiązać strony, a Wierzyciel może skierować sprawę do postępowania sądowego. (k.57). Spłata miała zostać dokonana w ratach po 700 złotych, ostatnia rata miała być płatna 30 marca 2017 roku (harmonogram k. 49 akt sprawy).

Pismem z dnia 16 lipca 2012 roku (...) zawiadomił G. M. jako poręczyciela , że T. M. zalega ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy (...) z 30 marca 2012 roku. W piśmie tym zastrzeżono także, że w przypadku nieregulowania zadłużenia w terminie, Kasa Polska zastrzegła sobie prawo wypowiedzenia tej umowy oraz postawienia całego zadłużenia w stan w stan natychmiastowej wykonalności (pismo k. 50 akt sprawy).

W związku z niewywiązaniem się przez T. M. z obowiązku spłaty, pismem z dnia 2 sierpnia 2012 r. kierowanym do niego, (...) wypowiedział umowę pożyczki numer (...) z 30 marca 2012 roku (k. 29-30 akt I C 570/15). Pismem z tej samej daty o wypowiedzeniu umowy jako poręczyciel został zawiadomiony G. M.. W piśmie zawarto pouczenie, że cała wierzytelność zostanie postawiona w stan wymagalności po upływie 30 dni od dnia doręczenia wypowiedzenia (pismo z 02.08.2012 r. k. 94 akt sprawy).

Ze złożonych przed notariuszem oświadczeń wynika, że pomiędzy (...) S.a.r.l. w Luksemburgu i następnie pomiędzy (...) S.a.r.l. w Luksemburgu i (...) sp. z o.o. w S., w dniu 28 września 2012 r., zawarto umowy sprzedaży pakietu wierzytelności, wśród których była m.in. wierzytelność przysługująca pierwotnie (...) wobec T. M., wynikająca z umowy nr (...) z dnia 30 marca 2012 r. w wysokości 49.200,66 zł (k. 23-24 akt I C 570/15).

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do art. 509 § 1 k.c. przelew wierzytelności dochodzi do skutku w drodze umowy między dotychczasowym wierzycielem a nabywcą wierzytelności bez potrzeby uzyskania zgody dłużnika, a nawet bez potrzeby zawiadomienia dłużnika o przelewie. Skutek przelewu polega na tym, że zmieniają się jedynie osoby stosunku zobowiązaniowego, a poza tym pozostaje on taki sam, jaki istniał przed dokonaniem przelewu. Wskutek cesji wierzytelność przechodzi na nabywcę i to on (cesjonariusz) staje się wierzycielem, a zbywca (cedent) być nim przestaje. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (art. 509 § 2 kodeksu cywilnego).

W świetle postanowień ugody z dnia 30 marca 2012 r. należało przyjąć, że T. M. był dłużnikiem (...) z tytułu umów nr (...), zawartych w dniach 9 sierpnia 2011 r. i 31 sierpnia 2011 r. na łączną kwotę 94.646,28 zł., a pozwany G. M. był poręczycielem. Bezspornym jest, że T. M. nie uregulował należności w związku z czym wierzytelność została zbyta na rzecz powoda. Wprawdzie mocą ugody płatność zobowiązania została rozłożona na okres do 30 marca 2017 r. jednak umowa została wypowiedziana, zaś zgodnie z § 3 pkt 7 umowy w przypadku opóźnienia przez dłużnika w spłacie którejkolwiek raty, dług staje się natychmiastowo wymagalny, a postanowienia ugody przestają wiązać strony. W świetle zatem § 3 pkt 7 umowy oraz pisma zawierającego oświadczenie o jej wypowiedzeniu ugoda wygasła co skutkowało postawieniem całego zadłużenia w stan wymagalności.

Trzeba jednak podkreślić, iż zgodnie z treścią oświadczeń złożonych przed notariuszem, przedmiotem cesji nie była wierzytelność z umów (...), zawartych w dniach 9 sierpnia 2011 r. i 31 sierpnia 2011 r., tylko z umowy nr (...) z dnia 30 marca 2012 r. w wysokości 49.200,66 zł. (załącznik numer 5 do umowy zawierający listę dłużników k. 116 akt sprawy). Z powyższego wynika, że na podstawie umowy powód nabył jedynie określoną kwotowo wierzytelność, o której mowa w ugodzie. W konsekwencji powód nie wstąpił w prawa obowiązki wynikające z umów pożyczki z 9 sierpnia 2011 roku i 31 sierpnia 2011 roku, a tym samym nie nabył uprawnienia do dochodzenia kwoty przewyższającą wartość nabytej wierzytelności.

Powództwo nie zasługiwało jednak na uwzględnienie wobec skutecznie podniesionego zarzutu przedawnienia. Zgodnie z art. 118 kc, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Powód odpowiadając na podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia podjął próbę wykazania, że zobowiązanie pozwanego stało się wymagalne z inną datą, aniżeli zobowiązania w stosunku do brata pozwanego - pożyczkobiorcy T. M.. Taki skutek miał być następstwem tego, że wobec G. M. nie zostało skierowane oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ugody z 30 marca 2012 roku. W ocenie Sądu stanowisko to nie jest zasadne. Nie budzi wątpliwości to, że mimo określenia pozwanego w ugodzie z 30 marca 2012 roku jako dłużnika, nadal był on przez powoda faktycznie uważany za poręczyciela. Z tego też względu, nie zostało do niego skierowane oświadczenie o wypowiedzeniu umowy z 30 marca 2012 roku, natomiast został jako poręczyciel najpierw pismem z dnia 16 lipca 2012 roku poinformowany o tym, że dłużnik zalega z zapłatą zobowiązań (k. 50 i k.167), a następnie także jako poręczyciel został zawiadomiony pismem z dnia 2 sierpnia 2012 roku o wypowiedzeniu umowy z 30 marca 2012 roku (k.94). Rację ma więc pozwany twierdząc, że w oparciu o niesporny fakt, że pozwanemu nie została wypowiedziana umowa z 30 marca 2012 roku, powód usiłuje wykreować dla pozwanego nową sytuację prawną, twierdząc że jego zobowiązanie stało się wymagalne w innej dacie. Tymczasem działanie powoda stanowiło realizację normy z art. 880 kc, zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, wierzyciel powinien zawiadomić o tym niezwłocznie poręczyciela. W żadnym razie nie można wywieść wniosku, że działanie powoda miało na celu utrzymanie wobec pozwanego stosunku umownego z 30 marca 2012 roku. Przeczy temu także treść pisma powoda z 6 lipca 2017 roku (k.169), w którym powód wskazuje na to, że sytuacja prawna pozwanego wynika z jego statusu Poręczyciela. Na podkreślenie zasługuje przy tym, że G. M. był poręczycielem tylko jednej z umów pożyczki zawartych przez T. M., mianowicie z 9 sierpnia 2011 roku. A z ugody z dnia 30 marca 2012 roku miałyby wynikać, gdyby przyjąć za uzasadnione twierdzenia powoda, że pozwany był dłużnikiem z dwóch umów pożyczki, tj. z 9 i 31 sierpnia 2011 roku. Zgodnie z art. 876 § 1 kc, przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. Nie było zatem żadnych podstaw aby przyjąć, że ugoda z dnia 30 marca 2012 roku był odnowieniem stosunku zobowiązaniowego wobec pozwanego w zakresie, w jaki dotyczyła pożyczki, której nie był poręczycielem.

O odmienności sytuacji prawnej T. M. i pozwanego G. M. świadczy także treść pism kierowanych w tych samych datach do pożyczkobiorcy i poręczyciela (k. 50 akt sprawy oraz k. 41 akt sprawy I C 570/15 – pisma z 16.07.2011 oraz k. 94 akt sprawy i k 29 akt I C 570/15 - pisma z 2.08.2012 r.)

W ustalonych okolicznościach, uznając za uzasadnioną ocenę co do początku wymagalności roszczenia od dnia 10 września 2012 roku, trzyletni termin przedawnienia upłynął w dniu 10 września 2015 roku. Pozew został zarejestrowany w dniu 8 czerwca 2017 roku, a więc po upływie trzyletniego terminu przedawnienia. Zgodnie z

art. 117 § 2, po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne. Pozwany zatem skutecznie uchylił się od spełnienia świadczenia co skutkowało oddalenia powództwa, o czym orzeczono w pkt 1 wyroku. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98§ 1 kpc. Zasądzona kwota obejmuje koszty wynagrodzenia pełnomocnika określone zgodnie z § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 j.t.).